

Zoran M. Mandić

HADŽI DUŠAN MAŠIĆ

15. 10 – 15. 11. 2005.

Šesnaest crteža nastalih prigodom u raznim umetničkim kolonijama (Palić, Ečka, Zobnatica, Bečej, Bačka Topola) u društvu deset grafika iz ciklusa "Grođanski dragulji", predstavljaju sažetak izbora iz obimnog opusa njihovih autora, akademskog vajara i akademskog grafičara Hadži Dušana Mašića, kojom on na sugestivan način obeležava tri svoja jubileja: Sedamdeset godina života, Četrdeset godina

umetničkog stvaralaštva i Deset godina Legata, kojem je darovao, ili, preciznije rečeno, obogatio svojim: uljanicama, crtežima, grafikama i delima iz korpusa primenjene umetnosti i vajarstva, fundus Gradskog muzeja u Somboru.

U izvesnom smislu, kako je voleo da se potštampa Alber Kami, pri čemu je svaka dvosmislenost suvišna u kritičkom i recepcijskom promišljanju Mašićeve umetnosti, isti izbor, odnosno, pomenuti savez crteža i grafika stilski profiliše onaj lik strasti s kojim je njihov autor, planski i dosledno, odgovao osoben vid populzivnosti. Kao nepodmitljivi "podstanar" u sopstvenom delu, stvaralac, koji je, bez dilemičnosti i kompleksionosti, "živeo za umetnost, a ne od umetnosti". Podređujući

takvom kritičkom opredeljenju ukupnost svoga dara i akademskog znanja. I mišljenja. U implicitnoj, dovoljno jasno i pažljivo opredmećenoj projekciji svoje vajarsko–grafičko–slikarske poetike. Sa estetički uspostavljenom vladavinom nad impulsima njenog ritma, njenih formi i figura. I usvojenog jezika jedne neposredne: stvaralačke, intelektualne, poetički i tehnički temeljno uspostavljene, lične aksiologije. Neopterećene udarima i nasiljem opšte prihvaćenih implikacija u oblasti "kombinovanog žanra" i tzv. Postmodernog stanja umetnosti. Na svojim crtežima i grafikama Mašić opisuje i tumači Svet oko sebe i drugih. Kroz talase i meandre vremena i prostora. Duha istorije i Duha Biblije. I to u mnogoznačju prokazanih i neprokazanih tema. Mitoloških, sakralnih i egzistencijalnih. Iz kojih se, poput, stratonauta neretko uzvisuje među: simbole, signale, metafore i lekseme njihovih sakramenata. Promičući svojim autoportretom provokacijom kroz "bifore" i "ogledala" njihovih: galerija, kapela, tornjeva i releta. Preko imaginarnih krovova sa čijih nevidljivih platformi je hteo da sazna sve o plemenitosti i boanskim principima svet-

losti. U kojoj je svaka zraka celina, Autonomija, koju nije lako razumeti u njenoj jednostrukosti.

Otuda na ovim Mašićevim radovima, iz draguljarnice njegovih crteža i grafika, tako i toliko široko polje reminiscencije i meditacije. Hodočasnička kompozicija: razvejanih, rasutih i sabranih boja: neprikosnoveno zlatne, mistično tirkizne, ili kardinalski crvene. Sa ultra marinom ukomponovane jedne u drugu, poput, tajne u paušalnom prostoru oka. Sa prihvatom samotnjačkog bola i samoljubive ambicije: da se Svet kombinovano prikaže: grafitom, tušom, ili presovanom kredom. Na kartografiji neba. U magičnom sazvežđu Euklidovih linija. Među Empedoklovim elementima (voda, vazduh, zemlja, vatra). Na prozoru ili strandu, gde spavaju svitanja. Zagonetno se osmehujući obmanutim zaljubljenicima vekovima. Naročito onima koji žive od umetnosti, ne shvatajući šta ih čeka kada krenu putem prosvetljenja.

Ovim rukopisima Mašić hodočasnički stiže na sva mesta na kojima se božansko ime umetnika šapuće u srce. I prepoznaje iz daljine.